

РЕШЕНИЕ

№ 28785

гр. София, 01.09.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 36 състав, в
публично заседание на 29.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наташа Николова

при участието на секретаря Виктория Вълчанова, като разгледа дело номер **1594** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл. 118, ал.2 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба на К. А. Я. срещу решение №2153-21-24/29.01.2025 г. на Директора на ТП на НОИ - С. град, с което е оставена без уважение жалбата и срещу разпореждане №[ЕГН] от 13.12.2024 г. на Ръководителя по пенсионно осигуряване, като неоснователна.

В жалбата се излагат доводи срещу изводите на органите на НОИ, че не е зачетен трудов стаж и няма данни за издаване на документи за такъв за починалия и съпруг.

Ответникът, чрез процесуален представител юрк. В., излага становище за неоснователност на жалбата и моли да бъде отхвърлена. Допълнителни доводи излага в писмени бележки. Претендира разноси.

Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, установи следното:

Със заявление вх. № 2115-21-482 от 04.10.2024 г., К. А. Я. е поискала отпускане на наследствена пенсия по чл. 82 от КСО или добавка по чл. 84 от КСО от наследодател И. М. Р. - починал на 04.05.1990 г. В заявлението жалбоподателката е посочила, че представя копия от писмо и удостоверение от ДА Архиви и че ще представи оригинали на документи за осигурителен стаж за

периода до 01.01.2000 г. до 08.10.2024 г.

С вх.№2115-21 -482#2/08.10.2024 г. К. Я. е представила в оригинал Удостоверение №02-3996/24.06.2024 г. издадено от ДА „Архиви“ в което е удостоверено, че М. М. Р. е бил на наборна военна служба в частите на Българска армия от 24.10.1958 г. до 28.10.1960 г. Представено е и писмо изх.№94-00-00-550# 1/17.06.2024 г. на ДА „Архиви“ в отговор на лицето, в което е посочено, че в архивните документи на „И. център „Институт по черна металургия“ АД не се съдържа информация удостоверяваща трудов стаж. Видно от съдържанието му се съдържат препоръка към лицето да се обърне към съществуващия все още И. център „Институт по черна металургия“ АД с адрес: [населено място], район К., п.к. 1870, ж.к. Б.. тел. (02) 9443662.

С писмо изх.№2115-21-4823#2/10.10.2024 г. е изискано от лицето в 1-месечен да представи документи удостоверяващи трудов на наследодателя И. М. Р., с указания че ако в дадения срок не бъдат отстранени горепосочените пропуски, длъжностното лице ще се произнесе по същество по наличните редовни документи по чл.1, ал.5 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж. Писмото е получено лично на 21.10.2024 г., но от страна на жалбоподателката не са представени в указания срок допълнително документи удостоверяващи трудов стаж на наследодателя И. М. Р..

С разпореждане №[ЕГН]/97 от 13.12.2024 г. на длъжностното лице по ПО на основание чл.68, ал.1-2, чл.74, ал.1, т.4, чл.82 и чл.84 от КСО е отказано отпускане на наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване, наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст, добавка по чл.84 от КСО от пенсия за инвалидност поради общо заболяване от наследодател И. Р. и добавка по чл.84 от КСО от пенсия за осигурителен стаж и възраст от наследодател И. Р..

В мотивите му е посочено, че по представените документи за наследодателя И. Р. е зачетен осигурителен стаж от 2 години 00 месеца и 05 дни. Към дата на смъртта /04.05.1990/ наследодателят е навършил 50 години 01 месеца и 15 дни. Пенсионният орган е прел, че наследодателят, не отговаря на условията за изискуем осигурителен стаж от 5 години на лице на възраст над 30 годишна възраст по см. на чл.74, ал. от КСО.

С решение №2153-21-24/19.12.2023 г. на контролния административен орган предмет на настоящото производство е оставена без уважение депозираната от К. А. Я. жалба, като основанията.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срок, от лице с правен интерес, срещу подлежащ на оспорване акт, поради което е допустима за разглеждане.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган. Спазени са изискванията за форма на акта и административнопроизводствените правила. Спорът е относно приложението на материалния закон.

По делото няма спор относно фактите. Спорът по настоящото дело е правен и се свежда до въпроса отговаря ли наследодателят на жалбоподателката на изискуемите предпоставки по чл.68, ал.1-3 от КСО, чл.74, ал.1 от КСО за отпускане на наследствена пенсия за инвалидност поради

общо заболяване или наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст, респективно на добавка по чл.84 от посочените видове пенсии.

Съгласно чл.83, ал.1 от КСО при смърт на осигурения на наследниците се отпуска пенсия в съответствие с вида на личната пенсия за общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест, която починалият би получил като лице с трайно увреждане със загубена работоспособност повече от 90 на сто.

Съгласно ал.2 от цитираната разпоредба когато починалият е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, на наследниците се отпуска наследствена пенсия, изчислена от полагащата се пенсия за осигурителен стаж и възраст, ако това е по- благоприятно за тях.

Съгласно чл.74, ал.1, т.4 от КСО осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94, над 30-годишна възраст - 5 години;

Доколкото към дата на смъртта наследодателят е над 30-годишна възраст правилно административния орган е приел, че следва да удостовери наличие на 5 години осигурителен стаж на своя наследодател.

Съгласно чл.1, ал.1 от НПОС пенсиите и добавките към тях се отпускат и изплащат въз основа на писмено заявление по образец, утвърден от управителя на Националния осигурителен институт, към което се прилагат всички необходими документи, освен документите, заверени копия от които се съхраняват в пенсионното досие на заявителя съгласно чл. 9, ал. 2, а за случаите, при които се прилагат разпоредбите на международен договор, по който Република България е страна, или на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност - заверени от съответната компетентна институция копия на такива документи, или копия на такива документи, при заявления, постъпили чрез системата за електронен обмен на социалноосигурителна информация. Заявлението може да се подава лично, чрез законния представител, чрез лице посочено в чл. 26 от Закона за закрила на детето, чрез последния осигурител, чрез осигурителна каса, чрез упълномощено съгласно чл. 18 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) лице или по електронен път по реда на Закона за електронното управление (ЗЕУ) с квалифициран електронен подпис (КЕП) или с персонален идентификационен код (ПИК) до териториалното поделение на НОИ по постоянен или настоящ адрес на заявителя. Съобразно чл. 1, ал. 5 от НПОС при прието заявление с нередовни и/или липсващи документи, които не могат да бъдат поправени или набавени служебно въз основа на документи, които са налични в НОИ, длъжностното лице по чл. 98, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) уведомява лицето за неизправностите с препоръчано писмо с обратна разписка чрез лицензиран пощенски оператор на посочен точен адрес или по електронен път по реда на ЗЕУ в 15-дневен срок. Когато в едномесечен срок от датата на уведомяването те не са отстранени, длъжностното лице по чл. 98, ал. 1 КСО издава разпореждане въз основа на наличните редовни документи и на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО. Видно от горната разпоредба, при липсващи или нередовни документи, които не могат да бъдат набавени и/или поправени от НОИ, следва да се предостави възможност на заявителя да представи редовни такива, респ. да попълни заявлението си с липсващи документи, като целта е удовлетворяване на искането на

заявителя.

Като специална, нормата на чл. 1, ал. 5 от НПОС представлява отклонение от установения в чл. 9, ал. 2 от АПК принцип за служебно начало. В настоящия случай жалбоподателката е представила удостоверителни документи за осигурителен стаж на своя наследодател в общ размер на 2 години 00 месеца и 05 дни, поради което е прието, че същият не отговаря на предпоставките за изискуем осигурителен стаж.

Доколкото от страна на К. А. Я. е поискано съдействие за доказването на трудов стаж на наследодателя И. М. Р. е извършена проверка в отдел „Осигурителен архив „ към Териториално поделение на НОИ - С. - град при която е установено, че няма предадени ведомости на осигурителя И. център „Институт по черна металургия,, АД.

В хода на административното производство по данни от кореспонденцията с жалбоподателката и в хода на съдебното от кореспонденцията ѝ с Министерство на труда и социалната политика се установява, че е уведомена, че за удостоверяване на осигурителен стаж на своя наследодател може да се обърне към неговия осигурител, който е действащ и с адрес на регистрация: [населено място], район К., [жк], п.к. 1870.

От страна на жалбоподателката не са представени доказателства, че е поискано удостоверяване на осигурителен стаж от работодателя на своя наследодател.

Но съдът намира, че неправилно е прието, че е налице една от визираните в чл. 36, ал. 1 от АПК специални хипотези, при които административният орган не е задължен да събира служебно доказателствата, необходими за установяването на претендираното от искателя право, а само да го уведоми за необходимостта да представи документи като прехвърля доказателствената тежест на молителя. С оглед обективните данни по делото и предвид изрично предвиденото задължение на административния орган съгласно чл. 36, ал. 1 от АПК е следвало административния орган да събере доказателствата служебно.

Предвид изложените съображения, оспореното решение и потвърденото с него разпореждане се явяват незаконосъобразни поради противоречие с материалния закон. Решението следва да бъде отменено и преписката да се изпрати на компетентния орган за ново произнасяне съобразно дадените указания относно тълкуването и прилагането на закона.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 36-ти състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ по жалбата на К. А. Я. Решение №2153-21-24/29.01.2025 г. на Директора на ТП на НОИ - С. град, с което е оставена без уважение жалбата и срещу разпореждане №[ЕГН] от 13.12.2024 г. на Ръководителя по пенсионно осигуряване.

ИЗПРАЩА преписката на компетентния орган в НОИ за издаване на нов акт съобразно дадените указания относно тълкуването и прилагането на закона.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в

14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ: